

Havresorter

af Steffen Blume

De høje havrepriser i 2011 og 2012 fik mange økologer til at opskalere arealet med havre. I 2012 var vi således tæt på rekorden fra 2008 efter nogle år i skammekrogen (se figur 1). Igen i 2013 var havre en udbredt afgrøde, hvilket kom til udtryk i høsten, hvor grovvaren blev overdænget med havre.

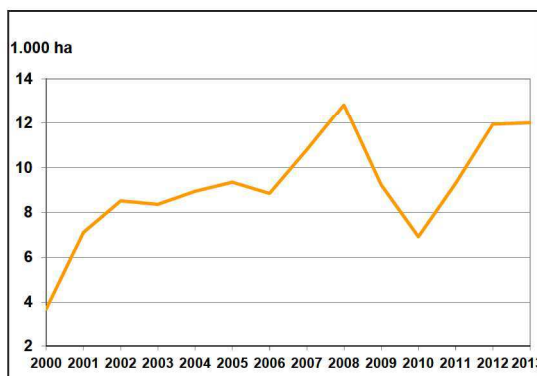
Pænt udbytte i 2013

Årets udbytter i havre lå generelt på et højt niveau og der berettes kun om få tilfælde med skuffende udbytte. Der er dog stadigvæk et stykke op til niveauet i 2012. De høje havreudbytter har imidlertid også en negativ konsekvens. Således faldt havreprisen voldsomt i august, og der forudses lave priser til og med næste høst (læs artikel om det økologiske kornmarked på side 34).

Økologisk sortsforsøg

I årets landsforsøg med økologiske havresorter var der igen kun to sorter repræsenteret: Canyon og Scorpion. Rent udbyttemæssigt klarede begge sorter sig godt; dog ligger Canyon en tand over Scorpion (se tabel 1). Der blev til gengæld målt en forholdsvis lav HL-vægt (rumvægt) i den økologiske målesort, hvilket afspejler et generelt problem for årets havrehøst i Danmark.

Havren er som følge af den lave HL-vægt ikke så attraktiv til gryn, fordi den kræver mere bearbejdning end havre med højere HL-vægt. Det gør også, at den er mindre værd på eksportmarkedet, hvor andre lande i år har kunnet frembringe en bedre kvalitet. Den lave HL-vægt skyldes med stor sandsynlighed, at havren blev etableret væsentlig senere i år end i de to foregående år, fordi foråret lod vente på sig.

Figur 1. Udviklingen i arealet med økologisk havre. Kilde: NaturErhvervstyrelsen og Økokornbasen.dk

Konventionelt sortsforsøg

Da der kun er to sorter med i de økologiske sortsforsøg, men hele fem sorter på markedet for økologer, er vi nødt til at kigge på de konventionelle sortsforsøg for at vide mere om de sidste tre sorter.

Her viser Flämingsgold endnu en gang det højeste udbytte med et forholdstal på 101. Canyon ligger til gengæld i bunden med forholdstal 95. Set over en femårig periode klarer Flämingsgold sig også pænt men ligger ikke væsentlig over de andre sorter. Bortset fra Gry, som ikke kan anbefales på baggrund af disse forsøg (se tabel 2).

I forhold til strå længde har Canyon den længste strå. Dominik har den korteste, hvor de resterende tre sorter har en mellem-lang strå. Ved højt ukrudtstryk bør Canyon derfor foretrækkes.

Tabel 1. Udbyttelniveau i havre som gennemsnit af fire økologiske sortsforsøg i perioden 2009 til 2013. Kilde: SortInfo.dk

Sort	Udbytte, hkg/ha					Udbytte, relativt	
	2009	2010	2011	2012	2013	2013	2009-2013
Blanding*	48,8	-	53,6	-	52,4	100	100
Canyon	50,6	43,9	55,5	60,7	54,9	105	106
Scorpion	49,3	45,1	53,7	60,7	53,2	101	104

*Blandingen består af Symphony, Scorpion og Hamar.

Tabel 1. Resultater af den konventionelle sortsafprøvning for tilgængelige økologiske havresorter, der kommer på markedet i 2014. Kilde: SortInfo.dk

	Relativt udbytte					2009-2013
	2009	2010	2011	2012	2013	
Blanding	100	100	100	100	100	100
Flämingsgold	106	108	101	100	101	103
Scorpion	104	107	99	99	98	101
Gry	-	-	-	98	96	97
Canyon	107	102	104	97	95	101
Dominik	102	102	101	97	96	100

Afskalning af havre

En mulighed for at øge havrens værdi som foder er at fjerne skallerne. Den afskallede havre er relevant for både svin og fjerkræ, og ifølge Videncentret har den så høj foderværdi, at den minimum bør koste det samme som foderhvede.

Ved afskalning til foder, skal der ikke fjernes ligeså stor en skalandel, som hvis det er til gryn. 20 % kan ifølge Videncentret gøre det. Dvs. hvis prisen på havre ligger væsentlig under hvedeprisen (> 25% under), så kan det svare sig at afskalle den. I første omgang er det nok mest relevant for svine- og fjerkræproducenter at anskaffe sig en afskaller, som angiveligt koster fra 18.000 kr.

Konklusion

På baggrund af de økologiske forsøg er Canyon førstevalg.

Flämingsgold viser lovende takter og kan muligvis skubbe Canyon fra pladsen som økologernes foretrukne sort.

Foderværdien i havre øges betragteligt ved en grov afskalning.

Ved stor prisforskel mellem foderhvede og foderhavre, kan afskalning være økonomisk fordelagtigt.